

Suunta selvillä
vammaispalveluissa:
tarkoitus ja päämäärä

Suuntaamo-webinaari 16.4.2020

Markku Niemelä

Esityksen otsikon aiheellisuus

- ▶ Viime viikkoina koronan koetellessa maailmaa, ovat monet merkkihenkilöt ja instituutiot alkaneet arvioida perusteellisesti uudestaan elämänmenoamme. Olemmeko oikealla tiellä, kysytään. Suuntaa ehdotetaan korjattavaksi.
- ▶ Onko kaikki se tehokkuuden ja suurten, nopeiden voittojen tavoittelu ollutkaan ihan kestävä?
- ▶ Olisiko loputtoman kilpailun sijaan korostettavakin *yhteistyötä*?
- ▶ Oliko sittenkään hyvä muokata palveluja ”tuotteiksi” ja unohtaa yksilöiden ja yhteisöjensä ainutkertaisuus?
- ▶ Entä oliko viisas jako ”tilaajiin” ja ”tuottajiin” sekä irrottaa ihmisiä sosiaalisista suhteistaan erillisiksi ”asiakkaiksi”?
- ▶ Hukkasimmeko pääasian? Sen miksi vammaispalvelut ovat olemassa.

Vammaispalvelujen päämäärä on ihminen, tarkoitus on ihmisen hyvä elämä

- ▶ YK:n vammaisyleissopimuksen 3 ja 4 artiklat antavat riittävän selvyden mistä on kysymys:
- ▶ 3 artiklasta periaate: ”.. henkilöiden synnynnäisen arvon, yksilöllisen itsemääräämisoikeuden, mukaan lukien vapaus tehdä omat valintansa, ja riippumattomuuden kunnioittaminen ...”
- ▶ 4 artiklasta velvoite: ”... varmistamaan kaikkien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien täysimääräisen toteutumisen kaikille vammaisille henkilöille sekä edistämään sitä ilman minkäänlaista syrjintää vammaisuuden perusteella ...”
- ▶ Kannattaa lukea koko sopimus.

Tarkoitusta määrittävät tekijät



Palvelujen järjestämisen tapa on aina alisteinen palvelun päämäärälle ja tarkoitukselle

- ▶ Tätä tai tuota järjestämisen tapaa perustellaan taloudellisin tai oikeudellisin perustein, kuten hankintalailla tai säästötarpeilla.
- ▶ Sellaisia järjestämisen tapoja ei kannata käyttää, jotka eivät ole yhteen sopivia palvelujen päämäärän ja tarkoituksen kanssa.
 - ▶ Jos hylkäämme päämäärän ja tarkoituksen tavoittelun, niin samalla koko toiminta muuttuu myös taloudellisesti mielettömäksi (tuhlaukseksi) ja oikeudellisesti kestäättömäksi.
- ▶ Tulee ottaa käyttöön sellaiset järjestämisen tavat, jotka ovat koherentteja palvelun päämäärän ja tarkoituksen kanssa, niistä johdettuja.